

RePLAY Toddler artevelde hogeschool

risicovol spelen ondersteunen bij peuters in de kinderopvang

Onderzoek met, in en voor ons werkveld

Praktijkgericht onderzoek is van bij de start een **samenspel** met het werkveld: we onderzoeken prangende vragen van professionals vanuit hun eigen werkcontext. In het project RePLAY Toddler ontwerpen we tools over risicovol spelen die daadwerkelijk bruikbaar zijn voor de praktijk. Dit veronderstelt dat we als onderzoekers een helder zicht hebben op **hoe die praktijk eruit ziet en wat er 'werkt'** voor professionals. We hebben ons werkveld daarvoor broodnodig.

Er zijn talloze boeiende inzichten over risicovol spelen ... maar wat willen begeleiders en verantwoordelijken erover weten? Wat helpt hen écht vooruit in hun dagelijkse praktijk? In welke vorm kunnen we hen hierin best ondersteunen? In dialoog met ons werkveld zoeken we naar antwoorden.

Win-win

We voorzien verschillende **trajecten: MAXI-MEDI-MINI**. Zo kan elke voorziening op zijn eigen tempo en met haalbare intensiteit deelnemen aan ons onderzoek. We zorgen ervoor dat deelnemen aan ons project een **onmiddellijke meerwaarde** heeft voor de voorzieningen.

“Toen ik hoorde hoe jullie het onderzoek zouden vormgeven, dacht ik: ‘Super! We krijgen ondersteuning en gaan tools krijgen waar we echt iets mee kunnen doen’. Jullie hebben van bij het begin ook de link naar het Me.MoQ kwaliteitskader gelegd. Ik probeer dingen te koppelen als verantwoordelijke, dus dat was voor mij: ‘oké dit komt er niet bovenop, maar kan ik integreren.’”

— Marijke, verantwoordelijke MAXI-groepsopvang De Bubbels —

Jonge kinderen betrekken in onderzoek? Het kan!

We brengen de beleving van baby's en peuters in beeld via **videobeelden**. We filmen hoe zij risicovol spelen, leggen signalen vast van wat zij daar leuk en boeiend aan vinden. Tegelijk laten we kinderen hun eigen perspectief in beeld brengen via **goprocamera's** op hun voorhoofd. De beelden helpen ons en de teams beter begrijpen hoe kinderen risicovol spelen ervaren. Ze vormen kostbare **documentatie** om onderling en met ouders te bespreken.

Links: perspectief van het kind. Rechts: perspectief van de onderzoeker. (Groepsopvang De Kikker)

De praktijk van binnenuit begrijpen

In het **MAXI-traject** volgen we 3 kinderdagverblijven van dichtbij. Onze onderzoekers zijn elk contactpersoon voor 1 kinderdagverblijf. Zo heeft elke voorziening een helder aanspreekpunt en leren beide partijen elkaar persoonlijk kennen. Elke onderzoeker draait mee in zijn/haar MAXI-voorziening. We staan met 2 voeten in de praktijk, stropen onze mouwen op en **werken letterlijk samen**: we dekken de tafel, verschonen kinderen en spelen mee. We ondervinden aan den lijve wat de job van kinderbegeleider inhoudt.

Het is een bezorgdheid voor ons, dat onderzoekers weten hoe de praktijk in elkaar zit. Zij kwam meewerken, de situatie bekijken en bevragen. Dat vind ik toch opmerkelijk, dat was een ervaring!

— Marijke, verantwoordelijke MAXI-groepsopvang De Bubbels —

We kijken en luisteren om begeleiders en hun praktijk te leren kennen. Hoe ervaart elke begeleider situaties van risicovol spelen en hoe reageert hij/zij erop? Welke aspecten hiervan kunnen andere begeleiders inspireren (**good practices**) en voor welke aspecten vraagt hij/zij ondersteuning (**vragen en noden**)? We zijn ook alert voor **'wat werkt'** in de praktijk: hoe houden begeleiders informatie over de kinderen bij, hoe stemmen ze af met collega's en ouders, welke aanpak vinden ze haalbaar en handig?

Onze MAXI-voorzieningen helpen ons om het werkveld **in de diepte** te doorgronden. We spreken hen doorheen het onderzoek aan als onze **kritische vriend**: we reflecteren samen over onze observaties, toetsen ideeën af, testen tools bij hen uit en vragen vanuit een open houding hun ongezoete mening. Doordat we geregeld over de vloer komen en medewerkers ook individueel spreken, geven onze teams eerlijke antwoorden en oprechte feedback. We blijven afstemmen tot we de **praktijk van binnenuit begrijpen**, en de teams dit ook bevestigen.

Begeleidster Kristien en verantwoordelijke Marijke (MAXI-groepsopvang De Bubbels) geven feedback op onze tools.

Onze aanwezigheid in de MAXI-voorzieningen zorgt tegelijk voor **helpende handen** en voor een **frisse blik** op de dagelijkse praktijk. Begeleiders en verantwoordelijken geven aan dat onze waarderende houding aanzet tot **reflectie en nieuwe manieren van werken**.

"Je gaat als begeleider door dit project voortdurend op zoek naar nieuwe uitdagingen."

— Elisabeth, kinderbegeleidster MAXI-groepsopvang Elfenbankje —

Brede gedragenheid

In het **MEDI-traject** testen meer dan 20 kinderdagverblijven een prototype van onze tools. We betrekken bewust diverse voorzieningen: grote en kleine, stedelijke en landelijke, zelfstandige en gesubsidieerde,... Ze helpen ons begrijpen wat kinderdagverblijven inhoudelijk en vormelijk nodig hebben om met het thema risicovol spelen aan de slag te kunnen.

Het samenbrengen van de MEDI-voorzieningen in focusgroepen leidt tot leerrijke uitwisseling. De voorzieningen delen goede praktijken van hoe zij rond het thema gewerkt hebben met onze tools en op hun eigen creatieve manier. We passen de tools gaandeweg aan om beter aan te sluiten bij de noden van ons werkveld. In **co-creatie** ontwerpen we zo tools die **praktisch inzetbaar** zijn in 'de' groepsopvang.

Tenslotte richten we voor het **MINI-traject** een Facebookgroep op. Het is een laagdrempelige manier om honderden individuele begeleiders en verantwoordelijken – ook los van een engagement van hun team – te bevragen en te inspireren. Via workshops, inspiratiegroepen, beursstanden, bereiken we een nog **brede gedragenheid** voor ons onderzoek.

Samen kwamen we tot een handige tool!

RePLAY draaikalender

Het jaar rond risicovol spelen ondersteunen bij peuters in de kinderopvang

Helena Sienaert, Barbara Vandorpe, Simon Wemel, Annelies Ceulemans, Valérie Lehouck

Ons werkveld bepaalt mee de inhoud én vorm van onze toolbox over risicovol spelen.

ONDERZOEKERS: Annelies Ceulemans, Helena Sienaert en Simon Wemel (Pedagogie van het jonge kind), Valérie Lehouck en Barbara Vandorpe (Kleuteronderwijs)

>>> Meer informatie vind je via www.risicovolspelen.be. Inspiratie over risicovol spelen kan je vinden en delen via <https://www.facebook.com/groups/risicovolspelen>